

Reserapport från ”The Fiesole Collection Development Retreat Series”, Melbourne 28-30 april 2005

Höstlöven dansar nedför Swanston street när jag stiger av taxin. Jag är i Melbourne och imorgon börjar den sjunde ”Fiesole Collection Development Retreat Series”. Det är första gången konferensen äger rum utanför Europa och det är sjätte gången jag själv deltar. Melbourne är en stad som just sprängde 4 miljonersvallen, men den ger trots detta ett vänligt småstadsintryck. Spårvagnarna plingar glatt och folk ler vänligt. Överallt byggs det. Får veta att man dock sansat sig lite och beslutat göra den senaste skyskrapan lite lägre än planerat eftersom någon insåg att de översta våningarna skulle hamna ovan molnen under huvuddelen av året. I Melbournes stora dagliga tidning *The Age* diskuteras vad det egentligen betyder att de australiensiska universiteten är mer framgångsrika vad gäller undervisning än forskning. Ska man satsa på färre men starkare forskningsmiljöer? Frågorna verkar mycket bekanta. Känner mig nästan hemma trots att jag befinner mig på andra sidan jordklotet.

Temat för årets Fiesolekonferens är ”Publishing, Collection & Collaborating Globally: Crossing Present and Future Boundaries”. Både konferensens inledande middag och själva föreläsningarna äger rum på The Woodward Conference Centre vid University of Melbourne School of Law beläget i ännu en stilig skyskrapa med en imponerande utsikt över staden och, det måste bara nämnas, fantastiskt god mat i fakultetens egen restaurang. Som vanligt samlar konferensen 80-90 deltagare. Många har blivit vänner och bekanta genom alla de år som gruppen träffats och har kommit att utgöra ett viktigt nätverk som varit till stor nytta inte minst för ”The Nordic Conference on Scholarly Communication” som hålls i Lund vartannat år. Jag kan passa på att nämna att nästa möte i ”The Fiesole Collection Development Retreat Series” kommer att hållas i Lund i augusti 2006.

Vilka ämnen avhandlades då på årets möte? På vilket sätt präglades konferensen av att vi befann oss ”down under”? Förutom första dagens inledande föreläsning av Ann Oakerson (Associated University Librarian for Collections and Technical Services, Yale University), på temat ”Reflections About Collections” och andra dagens ”opening speaker” Carol Tenopir (Professor, University of Tennessee School of Library and Information Science), bestod konferensen av tre sektioner: ”The Geography of Journal Publishing” under ledning av Mark Robertson (President, Asia, Blackwell Publishing), ”The blame Game: Open Access and Its Impact for Publishers, Librarians and Academics” under ledning av Colin Steele (Emeritus, Australian National University) samt ”Book Publishing, Distributing and Libraries on This Side of the World” under ledning av Tony Ferguson (University Librarian, University of Hong Kong Libraries). Som en parentes kan nämnas att Lynne Brindley, chef för British Library, som oväntat dök upp på konferensen, gav en föreläsning utanför programmet under rubriken ”Scholarly communications and digital strategy”. Det blev en mycket elegant genomgång av British Libraries roll i de olika nationella initiativen för bevarande och tillgängliggörande av elektroniskt material i UK. Som många andra väntar Lynne Brindley med spänning på the Select Committee’s Report on Scientific Publications. Hennes förhoppning är att rapporten ska förordas publicering i institutionella arkiv snarare än en utveckling mot open access samt att statligt finansierad forskning ska publiceras i institutionella eller ämnesmässiga arkiv från och med oktober 2005.

Så över till de tre sektionerna som bara genom ovan nämnda rubriker visar på en orientering mot den del av jordklotet vi befann oss på och det var också denna som var konferensens absoluta behållning. Mycket pekar på att antalet vetenskapliga artiklar som publiceras i Europa och USA snart kommer att överskuggas av utgivningen från Asien. Inte minst syns

detta i antalet open accesstidskrifter som startats i regionen. Nancy Bayer (Manager, Research Service Group, Thomson Scientific) presenterade i sitt föredrag "The Changing Geography of Journal Publishing" ett mycket gediget statistiskt material som visade på den expanderande utvecklingen vad gäller antal vetenskapliga artiklar i Asien. Underlaget byggde på artiklar i Web of Science 1981-2004. Främst har det skett en expansion i Kina, Sydkorea och Taiwan. I förhållande till utgivningen i världen utgör artiklar inom kemi "toppnoteringen" med 18,2% av artiklarna utgivna i Asien tätt följda av fysik på 18,1%. Impact-faktorn har dock ännu inte följt med i motsvarande grad och enligt Nancy Bayer kan det dels bero på att det finns kulturella skillnader där de asiatiska kulturerna präglas av en större auktoritetstro samt att "hemvändande" forskare som i många fall utbildats vid universitet i USA och Europa ännu inte hunnit etablera sig.

Mikiko Tanifuji (Associate Executive Director, Institute of Pure and Applied Physics IPAP, Japan) gjorde i sin presentation en genomgång av utgivningen av de vetenskapliga sällskapens tidskrifter i Japan. Totalt handlar det om 1624 sällskap och 2019 tidskrifter varav 341 är engelskspråkiga och resterande på japanska. Den avslutande presentationen i den första sektionen hölls av Lee Pit Teong (CEO, iGroup Asia Pacific Ltd). iGroup startade 1984 och har idag kontor i 13 länder i Asien med totalt 300 anställda. Ett av företagets viktigaste uppdrag gäller idag elektronisk publicering.

Konferensens andra sektion ägnades uteslutande åt diskussioner och presentationer kring open access. Colin Steel inledde under rubriken "The Blame Game? Open Access Overview and Library Perspectives". I alla sammanhang där både kommersiella förläggare och förespråkare för alternativa publiceringsformer deltar, blir diskussionerna ofta livliga, så även i Melbourne.

I den tredje sektionen gavs bl.a. inblickar i biblioteks- och publiceringsverksamheten i södra Asien. Ramesh K. Mittal från D.K. Agencies i New Deli, gjorde en exposé över läget i Bangladesh, Bhutan, Indien, Maliverna, Nepal, Pakistan och Sri Lanka. Detta är länder som i många fall saknar fungerande nationalbibliotek och han pekar på problem som brist på gemensam katalogiseringsstandard, svårigheter med de olika språkens transkriberingssystem och brist på auktoritetskontroll. Här ser vi exempel på en kommersiell aktör, D.K Agencies, som driver ett utvecklings- och samordningsarbete för att skapa standarder, utbilda bibliotekarier etc. Parallellt med detta grundläggande arbete sker en explosionsartad användning av internationella databaser i dessa länder.

Inom samma sektion fick vi en presentation av Dai Longji, Director, Peking University Library. Professor Dai var i samband med konferensen utanför Kinas gränser för första gången och vi som träffade honom kunde inte låta bli att beröras av hand personliga öde som bl.a. inneburit ett antal år som bonde i inre Mongoliet under kulturrevolutionen. Professor Dai talade under rubriken "Global Electronic Resource Sharing : Case-study of Chinese Discipline-Specific Databases".

Nedslagen ovan ger en liten inblick i det som jag uppfattade som mer "unikt" under konferensen och som gav nya insikter i utvecklingen utanför Europa och USA. Naturligtvis ventilerades mycket annat och för att ge en liten sammanfattning av konferensens olika frågeställningar lutar jag mig mot den slutsummering som Neil McLean, Director, IMS Australia, gjorde i samband med konferensavslutningen:

- There are inextricable links between libraries and commercial publishers
- The diminishing resource base is a major threat to this relationship

- The “big-deal” concept is coming under close scrutiny in some library consortia
- Protecting the existing revenue base is a major inhibition to reform of the existing system
- The current situation represents an imperfect market where consumers are immune to price signals
- Innovation in pricing models almost non-existent
- In spite of the illusion of being reader-driven the market is supply-driven
- There is a plurality of potential and actual business models
- Differentiation in the market place is not easy to achieve
- Usage data has had little effect on library strategies
- Communication lines between all parties in the value add chain have been disrupted
- Collaboration initiatives between interested parties appear to be stuck in a groove
- The nexus between teaching and research received little attention in the discussion
- The management of large digital data sets is looming as a strategic issue
- Intellectual property issues were not readily evident in the various presentations
- All parties recognize an ongoing tension between quality and convenience in serving academic communities

Enligt Neil McLean är rådet för det fortsatta arbetet att “rethink the library – commercial publishing nexus in partnership with open archives and institutional repository initiatives”.

Huvuddelen av de PowerPointpresentationer som gjordes på konferensen finns publicerade på <http://digital/casalini.it/retreat/index.htm> och det finns även en kort sammanfattning av Richard Sayers i *ACCESS – Asia’s Newspaper on Electronic Information Product & Service* <http://www.aardvarknet.info/access/number53/monthnews.cfm?monthnews=04>

Jag ber härmed att få tacka för det ekonomiska bidrag för deltagande i konferensen som jag erhållit från Bibsam, KB, samt från Svensk Biblioteksförening.

Lund augusti 2005

Catta Torhell